

Rośliny trujące i szkodliwe dla żółwi

Beata, pon., 18/12/2006

- [Żywnienie](#)

Nie jest łatwo generalizować w temacie roślin szkodliwych i trujących dla żółwi. Nie łatwo również jest przedstawić precyzyjną i jednoznaczną ich listę. Trudność ta wynika z tego, że większość źródeł dotyczących tej problematyki bazuje na danych dotyczących ssaków, które są niewątpliwie lepiej poznane pod tym względem niż gady, ale ponadto mnogość źródeł podaje niejednokrotnie fragmentaryczne i niekiedy również stojące w sprzeczności ze sobą informacje.

Przykładowo wiele popularnych publikacji angielskojęzycznych wśród roślin trujących wymienia w kontekście żółwi jaskry (rodzaj *Ranunculus*). Sprawa jaskrów jest jednak co najmniej złożona, gdyż rodzaj ten obejmuje około osiemdziesięciu gatunków i źródła dotyczące toksyczności roślin, cały ów rodzaj zamieszczają na liście roślin niebezpiecznych, tymczasem wielu hodowców żółwi poświadczy, że ich gady zjadają niektóre gatunki jaskrów bez szkód dla swoich organizmów. Ponadto niektóre publikacje oparte na badaniach żółwi w ich naturalnych siedliskach, wskazują na to, iż w naturze żółwie stepowe odżywiają się przykładowo rośliną o nazwie *Ceratocephalus falcatus* zawierającą toksyczną ranunkulinę - substancję toksyczną zawartą również w jaskrach, a na stronach zawierających zdjęcia żółwi greckich w ich naturalnym środowisku zaobserwować można jak zjadają rosnące tam jaskry. W tym miejscu rodzi się pytanie czy odporność żółwi na toksynę zawartą w jaskrach dotyczy wszelkich gatunków z tego rodzaju, czy jedynie niektórych, bowiem mimo podawania na listach roślin trujących i szkodliwych rodzaju *Ranunculus* w wielu publikacjach, wiemy że przynajmniej niektóre nie są dla nich toksyczne. Pytanie to na razie pozostawiam bez odpowiedzi, ale uważam za konieczne uczynić pewne wyjaśnienie wobec pozostawienia dla bezpieczeństwa rodzaju *Ranunculus* na poniżej przedstawionej liście. Sprawę zdaje się częściowo wyjaśniać przypadek zatrucia żółwia dużymi ilościami jaskra, opisany przez Carla S. Hornfeldt'a, który sugeruje, że **najbezpieczniej jest karmić żółwie roślinami, o których wiemy że nie są toksyczne dla innych zwierząt.**

Sprawa toksyczności wielu roślin u żółwi przedstawia się zatem niekiedy inaczej niż w przypadku innych zwierząt, gdyż jak się okazuje żółwie niejednokrotnie zjadają bez szkody dla własnego organizmu rośliny trujące dla ssaków. Takimi roślinami są przykładowo, obok wspomnianych jaskrów: **powój, wyka, wrotycz, oset, makowate czy „rodzima” dla żółwi stepowych *Koelpinia linearis*.**

Odporność organizmów żółwi na niektóre roślinne toksyny nie oznacza bynajmniej że możemy podawać im wszelkie dostępne gatunki, gdyż istnieją takie, przed kontaktem z którymi należy chronić żółwia. Wiele z wymienionych poniżej to popularne rośliny ozdobne, doniczkowe lub ogrodowe. Pamiętajmy, że trujące dla żółwi są również grzyby, zwłaszcza muchomory. Znane są przypadki zatrucia żółwi muchomorem wiosennym i czerwonym. Większość roślin silnie toksycznych to cebulowe lub kłączowe byliny, a toksyczność dotyczy zwykle całej blisko spokrewnionej systematycznie grupy, dlatego należy szczególnie uważać na te rośliny lub rośliny blisko spokrewnione z tymi, co do których mamy pewność że są trujące.

Chciałabym przybliżyć wszystkim hodowcom żółwi lądowych problematykę trujących roślin, których należy bezwzględnie unikać w otoczeniu żółwi. Nie sposób, aby była to lista wyczerpująca, dlatego podając żółwiom roślinę zachowajmy ostrożność i upewnijmy się czy jest bezpieczna. W razie wątpliwości zrezygnujmy lub spróbujmy ją w pierw zidentyfikować.

var pf_id = "1598377"; var pf_format = "ctext3_728x90"; var pf_lang = ""; var pf_xslurl =

"http://hst.tradedoubler.com/file/20649/contextual/pf_cx.xml"; var pf_maxresults= "2"; var pf_method = "manual"; var pf_keywords = "trujące, mlecz, rośliny trujące, bohne"; var pf_exclude = "dzień, niewiarygodne"; var pf_categories = ""; var pf_epi = "81839 "; var pf_bgcolor = "FFFFFF"; var pf_bordercolor = "FFFFFF"; var pf_linkcolor = "4E27D9"; var pf_urlcolor = "3B4DF5"; var pf_textcolor = "010005";

Identyfikacja roślin

Potrzebnej identyfikacji nieznanej rośliny możemy dokonać za pomocą książkowego klucza do oznaczania roślin bądź klucza na stronie: www.atlas-roslin.pl. Posługiwanie się niektórymi kluczami może nastroczać trudności dla osób niezorientowanych w nazewnictwie botanicznym, wówczas warto chociażby pobieżnie spróbować zaklasyfikować roślinę na podstawie podobieństwa do pewnej grupy, aby zawęzić pole poszukiwań. Innym sposobem jest zamieszczenie na [forum](#) w dziale „Żywienie” pytania o identyfikację wraz ze zdjęciem nieznanej rośliny.

Podstawowe zasady

- W razie wątpliwości nie podawajmy żółwiowi nieznanej rośliny.
- Nie podwajamy i trzymajmy żółwie z dala od roślin ozdobnych, trzymany w doniczkach w naszych domach – wiele z nich to gatunki pochodzące z odległych części świata, bardzo niebezpieczne, a niekiedy wręcz zabójcze dla zwierząt, również żółwi.
- Zachowajmy ostrożność urządzając żółwiowi terrarium i nie umieszczajmy w nim doniczek roślin ozdobnych w zasięgu żółwia. Zasięg ten należy ustalić z nadmiarem z uwagi na różne nietypowe sytuacje jak np. wspinanie się żółwia, przechylenie się rośliny itp. Uważajmy również na opadające z rośliny liście – jeśli roślina z grupy szkodliwych lub trujących zrzuci liście (nawet suche – toksyna nie zawsze się rozkłada podczas suszenia) nie umieszczajmy jej w terrarium.
- Również urządzając żółwiowi zewnętrzny wybieg upewnijmy się że na jego terenie nie rośnie nic szkodliwego, a jeśli tak jest to osłońmy lub odpowiednio podetnijmy roślinę aby uniemożliwić dostęp żółwia do samej rośliny jak i opadłego listowia. Szczególną uwagę należy zwrócić na trujące rośliny polne tj. np. szale, szczwół plamisty czy bluszcz kurdybanek. Jeśli rosną na wybiegu usuńmy je starannie wraz z korzeniami, bo inaczej będą szybko odrastać.

Lista roślin trujących dla żółwi

Poniższa lista składa się z dwóch części. Pierwsza część to **lista roślin śmiertelnie toksycznych**, których należy bezwzględnie unikać i co do których znane są przypadki zatrucia u żółwi (na ogół śmiertelnych).

Druga lista to rośliny szkodliwe, niebezpieczne lub po prostu nie do końca zbadane w kontekście zatrucia u żółwi, lecz na ogół niebezpieczne dla ssaków.

UWAGA! Poniższe listy mogą nie być kompletne. To, że dana roślina nie znajduje się na żadnej z nich nie oznacza automatycznie że jest całkowicie bezpieczna. Gatunków roślin, które są toksyczne są tysiące, niekiedy są to całe rodzaje, z których nie sposób wymienić wszystkich przedstawicieli. Zawsze zachowajmy ostrożność w stosunku do nowych roślin, szczególnie gdy są to rośliny ozdobne, cebulowe, krzewy. Należy pamiętać też że w przypadku większości z roślin z listy drugiej szkodliwość może objawiać się na różny sposób albo dopiero po przekroczeniu określonej dawki, dlatego nawet jeśli sporadyczne zjedzenie wymienionej tam rośliny nie spowodowało widocznego pogorszenia stanu zdrowia żółwia lub objawów zatrucia nie oznacza to, że roślina może być podawana jako element normalnej diety.

Rośliny trujące i szkodliwe dla żółwi

Opublikowane na Żółwie lądowe, żółw stepowy i grecki (<https://www.zolw.info>)

Rośliny śmiertelnie lub silnie toksyczne

Nazwa	Typ rośliny, uwagi	Zdjęcie
Amaryllis, rodzaj <i>Amaryllis</i>	Cebulowa, różnobarwne kwiaty	
Barwinek (rodzaj <i>Vinca</i>)	Silnie trujące są również inne rośliny z rodziny <i>Apocynaceae</i>	
Bieluń dziędzierzawa (<i>Datura stramonium</i>)		
Bukszpan zwyczajny (<i>Buxus sempervirens</i>)	Bylina, niewielki, wieczniezielony krzew	
Cis, rodzaj <i>Taxus</i>	Drzewo iglaste	
Czerniec (rodzaj <i>Actaea</i>)		
Death camas (<i>Zigadenus</i> , <i>Sygadenus venenosus</i>)		
Hortensja (rodzaj <i>Hydrangea</i>)		
Jemiola (<i>Phorodendron flavescens</i>)		
Kalmia drobnolistna (<i>Kalmia angustifolia</i>)		
Konwalia (rodzaj <i>Convallaria</i>)		
Krokus, szafran (rodzaj <i>Crocus</i>)		

Lantana pospolita (<i>Lantana camara</i>)	
Lulek czarny (<i>Hyoscyamus niger</i>)	
Łubin (rodzaj <i>Lubinus</i>)	
Naparstnica purpurowa (<i>Digitalis purpurea</i>)	
Narcyz (rodzaj <i>Narcissus</i>)	
Oleander (<i>Nerium oleander</i>)	Silnie trujące są również inne rośliny z rodzaju <i>Apocynaceae</i>
<i>Oxytropis macounii</i>	
Pejotl (<i>Lophophora williamsii</i>)	
Psianka czarna (<i>Solanum nigrum</i>)	
Rabarbar ogrodowy (<i>Rheum rhaponticum</i>)	
Różanecznik, azalia, rododendron (rodzaj <i>Rhododendron</i>)	
Sangwinaria (rodzaj <i>Sanguinaria</i>)	
Sumak (rodzaj <i>Rhus</i>)	
Szalej, cykuta (rodzaj <i>Cicuta</i>)	
Szczwół plamisty (<i>Conium maculatum</i>)	
Tojad (rodzaj <i>Aconitum</i>)	
Tytoń (rodzaj <i>Nicotiana</i>)	
Ziemniak (<i>Solanum tuberosum</i>)	
Zimowit jesienny (<i>Colchicum autumnale</i>)	

Rośliny toksyczne lub szkodliwe

Nazwa	Typ rośliny, uwagi	Zdjęcie
Acokanthera, rodzaj		
Agapant afrykański (<i>Agapanthus</i>)		

Rośliny trujące i szkodliwe dla żółwi

Opublikowane na Żółwie lądowe, żółw stepowy i grecki (<https://www.zolw.info>)

Rośliny toksyczne lub szkodliwe

Nazwa	Typ rośliny, uwagi	Zdjęcie
africanus)		
Aglaonema (Aglaonema modestum)		
Aksamitka (rodzaj Tagetes)		
Algi (rodzaj Mycrocystis)		
Amsinckia, rodzaj		
Arbus precatorius		
Arisema (rodzaj Arisaema)		
Baileya multiradiata		
Bambus (rodzaj Bambusa)		
Begonia (rodzaj Begonia)		
Bez (rodzaj Sambucus)		
Bluszcz pospolity (Hedera helix) i inne bluszcze		
Bluszcz kurdybanek (Glechoma hederacea)		
Błonczatka (rodzaj Hymenocallis)		
Bożodrzew gruczołkowaty (Ailanthus altissima)		
Brezyłka (rodzaj Caesalpinia)		
Bugenvilla (rodzaj Bougainvillea)		
Chaber (rodzaj Centaurea)		
Chryzantema, złocień (rodzaj Chrysanthemum)		
Ciemniernik biały, czarny (Helleborus niger)		
Ciemnocyca (rodzaj Veratrum)		
Cissus rombolistny (Cissus rhombifolia)		
Cyklażen (rodzaj Cyclamen)		
Cytrusy (rodzaj Citrus)		
Dąb (rodzaj Quercus)		
Dereń (rodzaj Cornus)		
Dieffenbachia (Dieffenbachia amoena)		
Dziurawiec zwyczajny (Hypericum perforatum)		
Dziwaczek Jalapa (Mirabilis jalapa)		
Epipremnum złote/Rafidofora złota (Epipremnum aureum)		
Eszoltja (rodzaj Eschscholtzia)		
Figowiec (Fikus) benjamiński (Ficus Benjamina)		
Figowiec (Fikus) lirokształtny (Ficus lyrata)		
Figowiec (Fikus) sprężysty (Ficus elastica decora)		
Filodendron (rodzaj Philodendron)		
Fiolka afrykański (Saintpaulia ionantha)		
Gardenia (rodzaj Gardenia)		
Glicynia, wisteria (rodzaj Wisteria)		
Glistnik (rodzaj Chelidonium)		
Glorioza (rodzaj Gloriosa)		
Goździk (rodzaj Dianthus)		

Rośliny trujące i szkodliwe dla żółwi

Opublikowane na Żółwie lądowe, żółw stepowy i grecki (<https://www.zolw.info>)

Rośliny toksyczne lub szkodliwe

Nazwa

Typ rośliny, uwagi

Zdjęcie

Groszek nadmorski (*Lathyrus maritimus*)

Groszek pachnący (*Lathyrus odoratus*)

Guzikowiec zachodni

(*Cephalanthus occidentalis*)

Heteromeles arbutifolia

Hiacynt (rodzaj *Hyacinthus*)

Hippomane mancinella

Irys (rodzaj *Iris*)

Jałowiec (rodzaj *Juniperus*)

Jaskier (rodzaj *Ranunculus*)

Niektóre źródła podają, że jaskry ogólnie mogą powodować u żółwi podrażnienia skóry. Inne źródła, wskazują z kolei na niebezpieczeństwo śmiertelnego zatrucia. Wydaje się zatem, że dla żółwi istnieje pewna bezpieczna dawka ranunkuliny. Tym samym powinno się generalnie unikać jaskrów.

Jaśmin (rodzaj *Jasminum*)

Jaśmin żółty (*Gelsemium sempervirens*)

Jaśminowiec (rodzaj *Philadelphus*)

Jatrofa (rodzaj *Jatropha*)

Juka aloesowata (*Yucca aloifolia*)

Kaladium (rodzaj *Caladium*)

Kalia (rodzaj *Zantedeschia*)

Kalmia wielkolistna, szerokolistna (*Kalmia latifolia*)

Kasztanowiec (rodzaj *Aesculus*)

Kolcowój zwyczajny (*Lycium helimifolium*)

Kolokazja (rodzaj *Colocasia*)

Konopie (rodzaj *Cannabis*)

Kruszyna, szakłak (rodzaj *Rhamnus*)

Krynica (rodzaj *Crinum*)

Kuflik (podrodzaj *Callistemon*)

Kurzyślak (rodzaj *Anagallis*)

Len zwyczajny (*Linum usitatissimum*)

Ligustr (rodzaj *Ligustrum*)

Lilia tygrysia (*Lilium tigrinum*)

Lnica pospolita (*Linaria vulgaris*)

Lobelia, stroiczka (rodzaj *Lobelia*)

Miechunka rozdęta (*Physalis alkekengi*)

Mieczyk (rodzaj *Gladiolus*)

Miesięcznik kanadyjski

(*Menispermum candense*)

Młęk wiosenny (*Adonis vernalis*)

Miodla pospolita (*Melia azedarach*)

Modligroszek (*Abrus precatorius*)

Rośliny trujące i szkodliwe dla żółwi

Opublikowane na Żółwie lądowe, żółw stepowy i grecki (<https://www.zolw.info>)

Rośliny toksyczne lub szkodliwe

Nazwa	Typ rośliny, uwagi	Zdjęcie
Monstera dziurawa (<i>Monstera deliciosa</i>)		
Muchołówka (rodzaj <i>Dionaea</i>)		
<i>Myoporum laetum</i>		
Nandina (<i>Nandina domestica</i>)		
Niecierpek (rodzaj <i>Impatiens</i>)		
Obuwik (rodzaj <i>Cypripedium</i>)		
Ognik (rodzaj <i>Pyracantha</i>)		
Orlik (rodzaj <i>Aquilegia</i>)		
Orzech (rodzaj <i>Juglans</i>)		
Ostrokrzew (rodzaj <i>Ilex</i>)		
Ostróżka (rodzaj <i>Delphinium</i>)		
Palma Areka (<i>Areca catechu</i>)		
Papryka (rodzaj <i>Capsicum</i>)		
Pasternak (rodzaj <i>Pastinaca</i>)		
Penstemon (rodzina <i>Penstemon</i>)		
Pieczennik (rodzaj <i>Cestrum</i>)		
Pierwiosnek (rodzaj <i>Primula</i>)		
Piwonia (rodzaj <i>Paeonia</i>)		
Pokrzyk wilcza jagoda (<i>Atropa belladonna</i>)		
Pomidor (rodzaj <i>Lycopersicon</i>)		
<i>Primus caroliniana</i>		
Psianka koralowa (<i>Solanum pseudocapsicum</i>)		
Psianka słodkogórz (<i>Solanum celastrum</i> , <i>dulcamara</i>) i inne psiankowate (rodzaj <i>Solanaceae</i>)		
Rącznik pospolity (<i>Ricinus communis</i>)		
Robinia akacjowa (<i>Robinia pseudoacacia</i>)		
Rosiczka (rodzaj <i>Drosera</i>)		
Rozmaryn lekarski (<i>Romarinus officinalis</i>) – niektóre odmiany (liście)		
Sadziec konopiasty (<i>Eupatorium rugosum</i>)		
Sansewieria (<i>Sansevieria trifasciata</i>)		
Saponaria vaccaria		
Sekwoja (rodzaj <i>Sequoia</i>)		
Serduszka (rodzaj <i>Dicentra</i>)		
Skrzydłokwiat (rodzaj <i>Spathiphyllum</i>)		
Skrzyp zimowy (<i>Equisetum hyemale</i>)		
Smaczliwka, awokado (<i>Persea Scheffer</i>)		
Sorgo alpejskie (<i>Sorghum halpense</i>)		
Starzec Herreiana (<i>Senecio rowleyanus</i> , <i>S. herreinus</i>)		
Stopkowiec tarczowaty (<i>Podophyllum peltatum</i>)		
Storczyki (rodzaj <i>Paphiopedilum</i>)		
Strelcja królewska (<i>Strelitzia</i>)		

Rośliny trujące i szkodliwe dla żółwi

Opublikowane na Żółwie lądowe, żółw stepowy i grecki (<https://www.zolw.info>)

Rośliny toksyczne lub szkodliwe

Nazwa

Typ rośliny, uwagi

Zdjęcie

reginae)

Szczaw zwyczajny (Rumex

acetosa)

Szczawik (rodzaj Oxalis)

Szczwół plamisty (Conium

maculatum)

Szefflera (rodzaj Schefflera)

Szkarłatka (rodzaj Phytolacca)

Śliwa (rodzaj Prunus) - zaliczają

się do niego również: Wiśnia,

Nektarynka, Brzoskwinia, Grusza,

Morela, Migdał

Śniedek (rodzaj Ornithogalum)

Trojeść (rodzaj Asclepias)

Trójlist (rodzaj Trillium)

Trzmielina zwyczajna (Euonymus

europaeus)

Tulipan (rodzaj Tulipa)

Ubiorek (rodzaj Iberis)

Wawrzyn szlachetny (Laurus

nobilis)

Werbena (rodzaj Verbena)

Wilczomleczone (rodzina

Euphorbiaceae)

Bardzo duża (obejmująca około 7500 gatunków) rodzina roślin zielnych, drzew, krzewów, sukulentów i krzewinek. Do rodziny tej zalicza się m. in. Wilczomlec piękny (in. poinsecja nadobna, gwiazda betlejemska; Euphorbia pulcherrima)

Wilec (rodzaj Ipomoea)

Winobluszcz (rodzaj

Parthenocissus)

Wyżlin (rodzaj Antirrhinum)

Zawilec, anemon (rodzaj

Anemone)

Zefirant (rodzaj Zephyranthes)

Złotokap (rodzaj Laburnum)

Zroślica stopowcowa

(Syngonium podophyllum)

Żarnowiec miotlasty (Cytisus

scoparius)

Żmijowiec zwyczajny (Echium

vulgare)

Żółtnica pomarańczowa (Maclura

pomifera)

Bibliografia:

[1] *California Turtle and Tortoise Club Poisonous Plant List*;

<http://www.tortoise.org/general/poisonp.html>

[2] *Encyklopedia pnączy*: <http://www.pnacza.info>

[3] <http://www.sdturtle.org/Plants%20that%20Poison.htm>

[4] Hornfeldt C. S.: *Poisonous Plants*, <http://www.tortoise.org/general/poiscase.html>

Adres źródła: <https://www.zolw.info/hodowla/zywienie/rosliny-trujace-i-szkodliwe-dla-zolwi>

